

Bez obzira na sve navedene okolnosti o potrebi sjedinjavanja postojećih evidencija o nekretninama u Hrvatskoj, varaždinski primjer i ponuda programskog paketa »zemljišna knjiga« vrijedan je pažnje iz ova dva razloga:

1. — nužno je osuvremeniti evidenciju zemljišne knjige, olakšati rad sa stranakama te stvoriti povjerenje građana prema državnoj upravi i pravosuđu.
2. — osuvremenjivanje automatizacijom poslovanja zemljišne knjige ne može štetiti budućem sjedinjavanju obiju evidencija. Jer, što su podaci u objema evidencijama sređeniji, to će u budućnosti sjedinjavanje biti brže i lakše.

Marijan Božičnik

DIGITALNA KARTA SVIJETA

Od jeseni 1992. godine moguće je, za samo 200 dolara, kupiti digitalnu kartu svijeta (Digital Chart of the World — DCW). DCW je izrađena skaniranjem i vektorizacijom listova navigacijske karte Operational Navigation Charts (ONC). Listovi te karte u mjerilu 1:1 000 000 pokrivaju čitav svijet, osim Antarktiku za koji je karta izrađena u mjerilu 1:2 000 000.

Inicijator projekta DCW bila je vojna kartografska agencija Sjedinjenih Američkih Država (US Defense Mapping Agency). Projekt je zatim organiziran kao zajednički pothvat vojnih kartografskih agencija SAD, Kanade, Australije i Velike Britanije. Te četiri institucije i izrađuju već spomenutu kartu ONC.

Izradba DCW povjerena je Environmental Systems Research Institute Inc. (ESRI), kompaniji poznatoj diljem svijeta po svom programskom paketu Arc/Info za geografske informacijske sustave (GIS). ESRI je angažirao još devet institucija i za nešto manje od tri godine digitalna je karta svijeta u mjerilu 1:1 000 000 završena. U izradbu karte uloženo je približno 10 000 000 dolara.

Za pohranjivanje u bazu podataka projektni tim je izradio standardni format pod nazivom Vector Product Format (VPF). Taj se format djelomično temelji na formatu poznatom pod nazivom DIGEST (Digital Geographic Exchange Standard), koji je razvijen za potrebe zemalja članica NATO-a.

Radi pretvaranja listova karte ONC u digitalni oblik izrađeni su negativni i potom pozitivni na plastičnim listovima mylar tvrtke Du Pont. Pozitivni su skanirani skanerom ScanGraphics CF 1000/44 s rezolucijom od 1000 točkica po inču. Maksimalna širina predloška (role) koja se može skanirati tim skanerom iznosi 44 inča (približno 112 cm).

Prije vektorizacije interaktivno su uklonjeni svi suvišni podaci i mrljice što ih je skaner registrirao. Vektorizacija je obavljena automatski, s pomoću softvera Scan-Graphics' Rave, kojim su podaci iz rasterskog oblika pretvoreni u vektorski format Arc/Info. S pomoću softvera Arc/Info obavljeno je definitivno uređivanje podataka, njihovo topološko strukturiranje i pridruženje su im atributi.

Za distribuciju DCW izabrani su optički diskovi tipa CD-ROM, tj. diskovi s kojih se može samo čitati. Ukupna količina podataka DCW iznosi približno 1,6 GB. Na svakom od četiri diska s po 400 MB smješten je jedan dio svijeta: (1) Sjeverna Amerika, (2) Europa i Sjeverna Azija, (3) Južna Amerika, Afrika i Antarktiku i (4) Južna Azija i Australija. Podaci su raspoređeni u 17 slojeva i uključuju političke granice, obalnu liniju, gradove, prometnice, rijeke, kanale, zemljišni pokrov i izohipse. DCW sadrži i više od 100 000 zemljopisnih naziva.

DCW uključuje i softver za pretraživanje i prikaz sadržaja karte na ekranu monitora.

Digitalna karta svijeta može se primijeniti za mnoge vojne, znanstvene i obrazovne potrebe. Prikladna je kao temeljna karta za mnoge tematske karte regija, kontinenta i čitavog svijeta.

Što se potrebnog hardvera tiče, minimum je PC 286 s 1 MB RAM-a i EGA grafičkom karticom i čitač CD-ROM-ova. Približna cijena čitača CD-ROM-a iznosi 1500 DM.

Premda DCW prodaju već skoro godinu dana nakon što su izravni sudionici u njenoj izradbi — Kanada i Australija — priznale Hrvatsku kao samostalnu državu a više od pol godine nakon što su Hrvatsku priznale Sjedinjene Američke Države, digitalna karta svijeta ne sadrži granice Hrvatske. Tu smo obavijest primili od našeg uvaženoga kolege Hrvoja Lukatele, dipl. ing. geodezije, koji već više godina živi i radi u Kanadi. Potaknuti tom obavješću, Odjel za geodeziju Ministarstva obrane Republike Hrvatske, akademik prof. dr. Krešimir Čolić i prof. dr. Božidar Kanajet upozorili su svojim pismima US Defense Mapping Agency (DMA) na taj propust. Geodetski fakultet Sveučilišta u Zagrebu poslao im je zemljovid Hrvatske u mjerilu 1:1 000 000 autora Zvonimira Križovana, dipl. ing. Stigao je i odgovor gospodina Earla W. Phillipsa (Deputy Director for Programs Production and Operations) kojim nas obavješćuje da DMA prikazuje nazive i granice država u skladu s uputama vlade SAD. Zahvaljuje na pismima i sa zadovoljstvom nas obavješćuje da su dobili nalog da u drugom izdanju DCW budu i granice Hrvatske.

Nedjeljko Frančula, Božidar Kanajet

SVETA BARBARA KAO ZAŠTITNICA RUDARA

Prošle su godine, 4. prosinca — nakon mnogo godina — rudari slavili Sv. Barbaru kao dan rudara. S obzirom na to da mnoge kolege rade u »centralnom mjerništvu« na rudnicima s površinskom ili podzemnom eksploatacijom evo legende o svetoj Barbari.

Teško da ima ikoji drugi Božji ugodnik, kojega bi toliki i tako raznovrsni staleži izabrali kao svoga zaštitnika. Kako je njezin krvnik stradao od groma, a pobožno je vjerovanje zvonima pripisalo moć obrane od groma, to su zvonoljevači počeli stavljati na svoja zvana lik svetice, te je uzeše za svoju zaštitnicu. A kad su izumljeni topovi, zvonarski je ceh isprva zadržao pravo da salijeva i posluhuje topove, pa kad su topdžije postale samostalan rod vojske, zadržase i oni sv. Barbaru svojom zaštitnicom. S tim u svezi, i svi drugi, koji proizvode barut ili se njime služe, budući da je učinak baruta sličan učinku groma, utekoše se sv. Barbari, da ih čuva od nagle smrti, a osobito od nepripravne smrti. U Francuza se i danas barutana na brodu zovu Sainte-Barbe, u nekih drugih naroda Santabarbara. I to se štovanje održalo i danas, unatoč vjerskom nehaju ili dapače neprijateljskom držanju spram vjere, u mnogim državama, pa i tamo gdje službena proslava sv. Barbare danas izostaje, nije iščekzla ljubav i pouzdanje topnika prema nebeskoj zaštitnici.

U stalnoj je pogibelji život radnika koji rade duboko u utrobi zemlje, da na sunce iz vječnog mraka iznesu razna rudna bogatstva. Svake godine, nekad veći, nekad manji broj njih nađe nenadanu smrt u kojem rudniku, gdje se »barata« s eksplozivima, a gdje se u podzemni plinovi vječita opasnost od eksplozije. Zato ćeš u rudarskim stanovima, pa na ulazu u jame, i u samim jamama, naći oltarić, kip ili sliku sv. Barbare, jer nju su i rudari izabrali kao svoju pouzdanu zaštitnicu. Nekada su se rudari i u nas pred silazak u jamu zajednički pomolili sv. Barbari, a gdje se u katoličkim zemljama to i danas čini. Njezin se blagdan i danas još u nas slavi u skoro svakom rudniku službom Božjom i obustavom rada. Da bi se skupio novac za proslavu, obično se nekoliko dana prije blagdana radi po jedan sat više (no posve je naopako ako se radi u nedjelju prije blagdana, da bi se na dan sv. Barbare mogao posao obustaviti).

U Hrvatskoj su župske crkve u mjestima: Bedekovčina, Carevdar, Natkrižovljan, Rude kod Samobora, Sv. Barbara u Kostreni, Vrapče. Područne su crkve i kapele u župama Bosiljevo (Pribanjci), Draganić (Vrh), Gradec (Cugovec), Ivanec Koprivnički (Kunovec), Kloštar Podravski (Prugovec), Križ pod Obedom (proštenje), Odra (starinska crkva od brvana u Velikoj Mlaci iz g. 1822.), Pokupsko (drvena kapela u Brestu iz 17. stoljeća, zanimljiv primjerak staroga hrvatskoga graditeljstva u baroku), Sv. Đurđ ludbreški (Struga). — u Slavoniji župe